

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

RO

Discurs

Luxemburg, 8 octombrie 2019

Discursul domnului Klaus-Heiner Lehne, președintele Curții de Conturi Europene

**Prezentarea Raportului anual pe 2018 al Curții de Conturi Europene
în fața Comisiei pentru control bugetar (CONT) a Parlamentului European**

Bruxelles, 8 octombrie 2019

În cazul unor eventuale diferențe față de textul scris,
prevalează informațiile transmise oral.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Stimată Doamnă Președintă,

Distinși membri ai Comisiei CONT,

Stimate Domnule Comisar Oettinger,

Distinși reprezentanți ai Președinției Consiliului,

Doamnelor și domnilor,

Aș dori să vă mulțumesc pentru timpul pe care îl acordați Curții de Conturi Europene în această dimineață, într-un moment în care Parlamentul este extrem de ocupat cu procesul de audiere pentru viitoarea Comisie.

Nu am avut încă plăcerea de a face cunoștință cu fiecare dintre dumneavoastră, de aceea vă rog să îmi permiteți să mă prezint: mă numesc Klaus-Heiner Lehne și sunt președintele Curții de Conturi Europene din luna octombrie 2016. Am avut onoarea de a fi reales în această funcție chiar săptămâna trecută, pentru un nou mandat de trei ani. Reprezint în fața dumneavoastră un colegiu de 28 de membri ai Curții, care au contribuit cu toții, în diferitele lor roluri, la efortul nostru comun. Sperăm să vă întâlnim pe fiecare dintre dumneavoastră cât mai curând posibil. De asemenea, doamnă președintă, sper să avem plăcerea de a vă primi la Luxemburg, la sediul Curții, de îndată ce vom conveni asupra unei date.

Misiunea mea în această dimineață este de a vă prezenta un instantaneu al gestiunii financiare a UE. În cadrul raportului său anual, și în special în declarația de asigurare, Curtea evaluează dacă banii pe care dumneavoastră, Parlamentul European, i-ați prevăzut în bugetul de anul trecut au fost cheltuiți cu respectarea legilor și a reglementărilor și, bineînțeles, cu eficacitate. Pe scurt spus, la fel ca un doctor care procedează la un bilanț anual al stării de sănătate, misiunea Curții este să determine care părți ale organismului funcționează bine și care părți ar putea pune probleme, căutând totodată cauzele mai profunde ale eventualelor probleme.

Echipele noastre de audit, conduse de colegul meu, domnul Lazaros Lazarou și de diferiții membri responsabili de capitolele raportului anual, nu au precupețit niciun efort pentru a examina conturile, veniturile și cheltuielile aferente tuturor componentelor bugetului anual al UE pe 2018. Constatările noastre au fost discutate de o manieră onestă și intensă cu Comisia și, acolo unde a fost necesar, cu administrațiile statelor membre care implementează fonduri ale UE – puteți constata dumneavoastră înșivă acest lucru citind răspunsurile lor. În evaluarea sa finală, Curtea ține seama de toate informațiile relevante care au fost puse la dispoziție în cadrul acestui vast proces de confirmare a situației constatate.

Ca în fiecare an, Curtea a procedat la auditul conturilor consolidate ale UE aferente exercițiului financiar precedent. În opinia Curții, aceste conturi prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a UE și nu sunt afectate de denaturări semnificative. Așa cum reiese din observațiile noastre, Comisia și-a continuat eforturile de

consolidare a proceselor utilizate pentru calcularea datoriei legate de beneficiile angajaților (pentru personalul UE), aspect pe care vom continua să îl monitorizăm.

În al doilea rând, în ceea ce privește veniturile care intră în bugetul UE, nu am detectat un nivel semnificativ de eroare.

- o Am analizat sistemele pe care Comisia le utilizează pentru a se asigura că diversele surse sunt calculate, colectate și raportate în mod corespunzător și am examinat o serie de ordine de recuperare ale Comisiei și anumite sisteme naționale. În toate cele trei state membre vizitate (Spania, Italia și Franța), s-au observat deficiențe în gestionarea taxelor constatate, dar care nu au fost colectate încă.
- o De asemenea, s-a constatat că inspecțiile Comisiei referitoare la resursele tradiționale proprii nu erau susținute de o evaluare structurată și documentată a riscurilor. De pildă, Comisia nu clasează statele membre în funcție de nivelul riscului; prin urmare, Curtea nu putea fi sigură că inspecțiile se concentrează în mod adecvat pe domeniile cu cel mai ridicat grad de risc pentru colectarea resurselor proprii care alimentează bugetul UE.
- o Totodată, Curtea a remarcat promptitudinea cu care Comisia a emis o rezervă generală asupra datelor privind VNB utilizate pentru calcularea contribuției Franței, motivul fiind calitatea insuficientă a acestor date; de asemenea, a fost remarcată decizia luată de Comisie, pentru al treilea an consecutiv, de a formula o rezervă cu privire la taxele vamale colectate de Regatul Unit pentru importurile provenite din China.

În al treilea rând, în ceea ce privește cheltuielile – care reprezintă, prin tradiție, elementul central al declarației de asigurare – Curtea a estimat că nivelul de eroare este de 2,6 %¹. Altfel spus, Curtea consideră că 2,6 % din plățile din bugetul UE nu ar fi trebuit să fie efectuate, deoarece fondurile în cauză nu au fost utilizate în conformitate cu normele Uniunii. Această estimare globală ascunde însă o distincție importantă: modul în care fondurile UE sunt debursate are un impact important asupra riscului de eroare.

În cazul cheltuielilor care fac obiectul unor norme complexe și care reprezintă aproximativ jumătate din bugetul UE² – este vorba în principal de plăți pentru care beneficiarii trebuie să depună cereri de rambursare a costurilor eligibile pe care le-au suportat: intră în această categorie proiectele de cercetare, proiectele legate de ocuparea forței de muncă, proiectele de dezvoltare rurală și regională sau proiectele de dezvoltare în țări terțe – nivelul de eroare este estimat la 4,5 %, un procent relativ ridicat.

În schimb, riscul de eroare este mai scăzut în cazul cheltuielilor care fac obiectul unor norme mai simple, fiind vorba în acest caz de așa-numitele „plăți bazate pe drepturi la plată”, pe care beneficiarii le primesc dacă îndeplinesc anumite condiții. Intră în această categorie ajutoarele directe pentru fermieri, cheltuielile administrative, bursele pentru

¹ Limita inferioară: 1,8 %; nivelul de eroare estimat: 2,6 %; limita superioară: 3,4 %. Raportul anual, punctul 1.15.

² 50,6 %.

studenti sau sprijinul bugetar acordat țărilor terțe. Cu alte cuvinte, aproximativ 50 % din populația de audit examinată de Curte nu este afectată de un nivel semnificativ de eroare.

Pe această bază, pentru al treilea exercițiu la rând, Curtea a emis o opinie cu rezerve în legătură cu cheltuielile. O opinie cu rezerve este o altă manieră de a spune: „da, dar”. În opinia Curții, acesta este un semn încurajator care arată că statele membre și Comisia au continuat progresele observate de noi în ultimii doi ani. Auditorii noștri au avut lucruri bune de spus în legătură cu domeniile cu risc scăzut, dar în domeniile cu risc ridicat persistă probleme serioase, care nu au fost încă soluționate. Voi reveni la această chestiune în câteva minute.

Ca parte a strategiei sale multianuale, Curtea de Conturi Europeană își propune să își sprijine declarația de asigurare pe o abordare bazată pe atestare: cu alte cuvinte, în viitor, intenționăm să furnizăm o asigurare cu privire la declarația de gestiune a Comisiei, care se bazează, la rândul său, pe propriile verificări ale acesteia și pe verificările efectuate la nivel național prin intermediul gestiunii partajate. Sunt convins că „drumul se construiește mergând”: altfel spus, făcând pași concreți, chiar dacă poate mici la început, putem atinge acest obiectiv cum nu se poate mai logic de a ne putea baza pe activitatea deja realizată de alții.

Veți vedea în raportul anual că exprimăm adesea critici la adresa multora dintre controalele efectuate de statele membre și de Comisie (de exemplu, în auditul cheltuielilor de coeziune la nivel național sunt implicate circa 126 de autorități diferite). Din această cauză, este adesea dificil ca rezultatele acestei activități să fie utilizate într-o măsură mai importantă și să li se acorde o și mai mare încredere. Aș dori însă să insist asupra faptului că auditorii noștri au observat o serie de îmbunătățiri și de bune practici chiar și în domeniul coeziunii. De asemenea, trebuie să recunoaștem că Comisia depune eforturi considerabile pentru a continua să amelioreze activitatea realizată de diferitele autorități naționale și organisme de certificare.

Lucrăm așadar împreună cu Comisia în vederea stabilirii condițiilor necesare pentru a putea înainta pe drumul către abordarea bazată pe atestare. Aș dori să mulțumesc cu această ocazie domnului comisar Oettinger pentru sprijinul acordat și sper că vom continua în această direcție cu succesul dumnealui.

Distinși membri, mă voi concentra în cele ce urmează pe diferitele domenii de politică și voi insista asupra unora dintre principalele constatări ale Curții.

În ceea ce privește rubrica Competitivitate din CFM, au fost detectate mult mai puține erori decât anul trecut (2 %). Costurile ineligibile cu personalul continuă să reprezinte principala sursă de eroare în domeniul cercetării. Curtea a observat de asemenea că, în pofida eforturilor Comisiei, startupurile și IMM-urile erau mai predispuse la erori decât alte tipuri de beneficiari, poate mai experimentați sau de dimensiuni mai mari. De exemplu, Curtea a auditat un proiect al unui IMM în Regatul Unit care nu mai desfășurase înainte proiecte UE. Întreprinderea respectivă a declarat în legătură cu acest proiect costuri totale de 1,1 milioane de euro. Până la o treime din valoarea elementelor auditate de Curte conținea erori semnificative. De asemenea, Curtea a detectat controale ineficace cu privire la costurile aferente

unor infrastructuri mari de cercetare: în două dintre cele trei cazuri auditate, au fost identificate supradeclarări majore de costuri (75 000 și 130 000 de euro), în pofida controalelor *ex ante* amănunțite efectuate de Comisie. Așa cum a subliniat în avizul legislativ prezentat Parlamentului anul trecut, Curtea consideră că există numeroase posibilități de simplificare a programelor europene pentru cercetare. În opinia Curții, propunerea înaintată de Comisie pentru noul program Orizont Europa 2021-2027 abordează cel puțin unele dintre sursele subiacente de eroare pe care Curtea le identifică în cadrul auditurilor sale. Acum depinde de Parlament și de Consiliu să finalizeze acest act legislativ. Auditorii Curții vă stau la dispoziție în cazul în care aveți nevoie de o contribuție suplimentară de specialitate în cursul negocierilor.

În ceea ce privește domeniul coeziunii economice și sociale, Curtea a estimat un nivel semnificativ de eroare (5 %). Numărul și impactul erorilor detectate arată că încă există deficiențe persistente în ceea ce privește regularitatea cheltuielilor declarate de autoritățile naționale de management. Principala problemă rezidă în cheltuielile ineligibile suportate în cadrul proiectelor, la care se adaugă faptul că anumite țări impun condiții naționale suplimentare pe lângă condițiile deja complexe prevăzute de UE (așa-numitul fenomen al „suprareglementării”). Achizițiile publice sunt și ele un punct sensibil: putem invoca aici un exemplu în care o autoritate publică contractează prestarea anumitor servicii fără să organizeze o procedură de licitație.

În ceea ce privește resursele naturale, nivelul de eroare estimat este de 2,4 % și se explică printr-o combinație de cauze, precum declararea de costuri ineligibile, furnizarea de informații incorecte cu privire la suprafețe sau la efectivele de animale, probleme legate de achizițiile publice și erori administrative. În schimb, plățile directe în ansamblu (reprezentând 72 % din cheltuielile de la această rubrică) nu au fost afectate de un nivel semnificativ de eroare. Aceasta este o veste bună. Am identificat mai mulți factori care au avut o contribuție importantă la prevenirea și reducerea erorilor: sistemul de identificare a parcelelor agricole (LPIS), posibilitatea oferită fermierilor de a depune cererile online și controalele încrucișate preliminare desfășurate cu privire la cererile de ajutor depuse de fermieri. Dacă ne uităm însă la alte tipuri de plăți, observăm că normele sunt mai complexe și acest lucru crește riscul de eroare. De exemplu, Curtea a auditat un caz din Polonia în care membri ai aceleiași familii solicitaseră separat sprijin pentru construirea unei ferme de porcine, declarând că administrează IMM-uri independente. Dacă participațiile beneficiarilor respectivi erau luate însă împreună – aceasta fiind situația reală descoperită în cadrul auditului –, reieșea că întreprinderea familială nu îndeplinea condițiile pentru a putea beneficia de sprijinul prevăzut pentru IMM-uri.

În domeniul securității și cetățeniei, Curtea a evidențiat unele neajunsuri în aplicarea normelor în materie de achiziții publice, precum și deficiențe de sistem referitoare la Fondul pentru azil și migrație și la Fondul pentru securitate internă în statele membre auditate.

În ceea ce privește rubrica Europa în lume, după cum bine știți, sume mari de bani din fondurile UE sunt cheltuite prin intermediul organizațiilor internaționale. Curtea s-a confruntat însă și anul acesta cu dificultăți legate de obținerea la timp a unor documente justificative esențiale în cazul a trei operațiuni implementate de UNICEF și de Programul Alimentar Mondial. Considerăm că această lipsă de cooperare din partea organizațiilor internaționale – care nu transmit Curții documentele sau informațiile necesare pentru desfășurarea auditurilor – este inacceptabilă. Prin

urmare, apreciez faptul că recomandarea noastră a fost acceptată de Comisie, care va introduce un sistem de contacte imediate cu organizațiile internaționale. Auditorii Curții au identificat, de asemenea, o serie de cazuri de cheltuieli ineligibile. Acestea includ, de exemplu, cazul unei organizații internaționale care a solicitat UE rambursarea costurilor pentru 31 de bilete de avion utilizate în vederea unei întâlniri a personalului în Jamaica. Este evident că aceste costuri nu sunt eligibile și că suma respectivă trebuie recuperată.

În fine, în ceea ce privește rubrica Administrație din CFM, nivelul de eroare estimat de Curte nu este semnificativ. Aș dori să subliniez totuși două aspecte aici: primul este acela că au fost constatate o serie de deficiențe la nivelul controalelor efectuate de Comisie cu privire la gestionarea alocațiilor familiale pentru personalul UE. Cred că al doilea aspect, doamnă președintă, poate fi de un interes deosebit pentru comisia dumneavoastră: Curtea a identificat deficiențe importante în cadrul procedurilor organizate de Parlament și de Comisie în legătură cu întărirea securității clădirilor lor în urma atacurilor teroriste din ultimii ani. Auditorii au constatat că unele dintre contractele-cadru utilizate permiteau efectuarea unor lucrări pe baza unui singur deviz propus de un contractant. De asemenea, au fost identificate proceduri de negociere desfășurate cu un singur candidat sau cazuri în care nu fusese publicată o procedură de achiziții. În opinia Curții, argumentul unei „urgențe extreme”, necesar pentru a se obține o derogare de la normele aplicabile în mod normal în materie de achiziții publice, nu a putut fi demonstrat, în condițiile în care lansarea acestor proceduri a durat de fapt mai multe luni.

Doamnelor și domnilor,

Înainte de a încheia, aș dori să subliniez că instituția noastră este dornică să continue cooperarea cu dumneavoastră, în cadrul Comisiei CONT, pe toate fronturile. Vă rămânem la dispoziție în cursul noii proceduri de descărcare de gestiune la care am început să lucrăm în această dimineață. De asemenea, vă stăm la dispoziție pentru a vă prezenta orice raport special al Curții despre care doriți să aflați mai multe informații.

Acest raport anual este diferit de rapoartele precedente. Ne aflăm într-un moment de răscruce: avem o nouă legislatură, un stat membru care se retrage din UE și alte 27 de state membre care se află în faza finală a negocierilor cu privire la noul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027. Activitatea de audit pe care v-am prezentat-o astăzi arată că, în pofida faptului că persistă numeroase probleme, UE rămâne consecventă, pentru al treilea an la rând, continuând să îndeplinească standarde ridicate de răspundere de gestiune și de transparență în cheltuirea banului public. În niciun caz nu este însă momentul să ne felicităm singuri. Ne așteptăm ca viitoarea Comisie și statele membre să continue aceste eforturi și să le ducă mai departe. Contăm totodată pe dumneavoastră, toți cei prezenți aici, să vă asigurați că acest deziderat se transformă în realitate.

Vă mulțumesc pentru atenție. Ca de obicei, împreună cu colegul meu, domnul Lazarou, vă stăm la dispoziție pentru eventuale întrebări sau remarci.